

KLJUČNE UGOTOVITVE ANALIZE IZVAJANJA SPRS

Prof. dr. Mojca Golobič

Raziskovalna skupina

- ▶ Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za KA:
 - ▶ Prof. dr. Mojca Golobič, mojca.golobic@bf.uni-lj.si
 - ▶ Naja Marot, naja.marot@bf.uni-lj.si
 - ▶ Alenka Cof, alenka.cof@bf.uni-lj.si
 - ▶ Maša Bantan, masa.bantan@gmail.com
- ▶ ACER Novo mesto d.o.o.:
 - ▶ Mag. Jelka Hudoklin, jelka.hudoklin@acer.si,
 - ▶ Mag. Irena Hočevnar, irena.hocevar@acer.si.

Struktura predstavitve

- ▶ Uporabljene metode

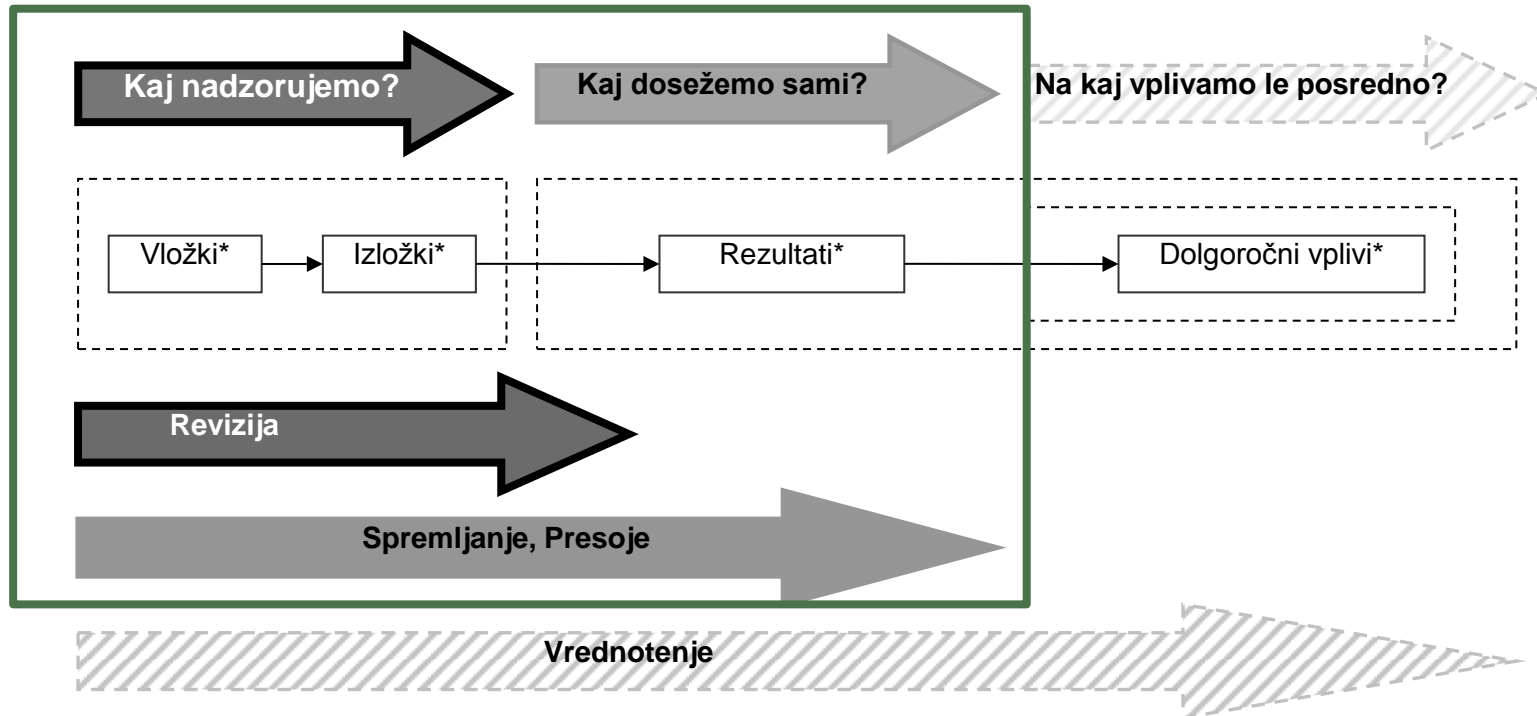
Izvajanje ukrepov iz 4. poglavja SPRS:

- ▶ U1 Programi, pomembni za SPRS
- ▶ U2 Naloge in aktivnosti NUP-ov
- ▶ U3 Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov
- ▶ U4 Spremljanje izvajanja prostorske strategije
- ▶ Sklepi

Uporabljene metode

- ▶ Analiza izvajanja: poudarek na procesih, rezultatih

C01 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj | C02 Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij | C03 Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru | C04 Kvaliteten razvoj in privlačnost mest | C05 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi | C06 Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij | C07 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi | C08 Preudarna raba virov | C09 Prostorski razvoj, usklajen s prostorskimi omejitvami | C10 Kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti | C11 Ohranjanje narave | C12 Varstvo okolja

Zasnova prostorskega razvoja Slovenije s prioriteta in usmeritvami za doseg ciljev prostorskega razvoja

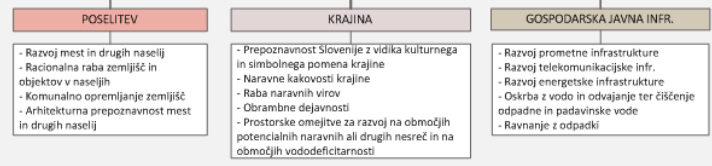
- ZPR01 Enakovredna vključenost Slovenije v Evropski prostor
- ZPR02 Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj
- ZPR03 Vitalna in urejena mesta
- ZPR04 Usklajen razvoj širših mestnih območij
- ZPR05 Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture
- ZPR06 Vitalnost in privlačnost podeželja
- ZPR07 Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine
- ZPR08 Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi

Cilji prostorskega razvoja Slovenije

STRATEGIJA PROSTORSKEGA RAZVOJA SLOVENIJE

Temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru, ki v povezavi z drugimi temeljnimi državnimi razvojnimi dokumenti določa **strateške usmeritve razvoja dejavnosti v prostoru in izhodišča za koordinacijo njihovih razvojnih politik.** (ZUreP-1, 2003, 36. člen)

Razvoj prostorskih sistemov z usmeritvami za prostorski razvoj na regionalni in lokalni ravni

U1 PROGRAMI, POMEMBNI ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE

Izhodišča za koordinacijo programov in aktivnosti za izvajanje prostorske strategije:

- U1A1 **Udeležanje načel in ciljev** vzdržnega prost. razvoja na državnih, regionalni in lokalni ravni
- U1A2 **Izvajanje zasnove prostorskega razvoja Slovenije s prioriteta in usmeritvami** za razvoj posameznih prostorskih sistemov: poselitve, gospodarske javne infrastrukture in krajine
- U1A3 **Izvajanje mednarodnih pogodb in drugih mednarodnih obveznosti** ter vključevanje v mednarodne prostorsko naravnane programe
- U1A4 **Pridobivanje razvojnih sredstev evropskih skupnosti ali drugih sredstev naddržavnih org.**

POSELITEV (trinajst programov)

- PPos01 Razvoj mest in njihovih širših območij ter drugih naselij
- PPos02 Razvoj mesta Ljubljane v mednarodno konkurenčno državno prestolnico
- PPos03 Intenziviranje rabe urbnih površin z usmerjanjem rabe na premalo izkoriščena zadana, opuščena ali nezaidana, a za gradnjo predvidena zemljišča
- PPos04 Razvoj urbane zemljiške politike in vzpostavljanje pravočasne ponudbe lokacij za gradnjo
- PPos05 Načrtovanje javnih prostorov v naseljih, oblikovanje zelenih sistemov in njihove javne funk.
- PPos06 Sanacija degradiranih urbanih območij (stanovanjska, industrijska in druga podobna obm.)
- PPos07 Celostno ohranjanje naselij s poudarkom na revitalizaciji in rehabilitaciji varovanih naselbinskih obm.
- PPos08 Celostna prenova historičnih naselbinskih jeder
- PPos09 Razvoj energetske varčnih objektov
- PPos10 Razvoj novih oblik učinkovitega pridobivanja, distribucije in upravljanja z energetskimi sistemi s povečevanjem rabe obnovljivih virov v naseljih
- PPos11 Uporaba novih oblik informacijskih tehn. pri zagotavljanju kvalitetnejših pogojev za življenje v urbanih okolju
- PPos12 Razvoj mest s posebnim poudarkom na prilagajanju prostorskim omejitvam in zaščiti že ogroženih strnjeno posejelih območij
- PPos13 Spodbujanje razvoja mest in drugih naselij na območjih, kjer je zaradi ohranjanja narave omejen njihov razvoj

RAZVOJ PODEŽELJA (osem programov)

- PPod01 Medsebojno funkcijko poveztovanje podeželskih in urbanih območij
- PPod02 Prenova podeželskih naselij s poudarkom na zagotavljanju potrebnih urbanih funkcij in infrastrukturne opremljenosti, kmetijskega prostora za doseganje potrebne konkurenčnosti kmetijstva ob upoštevanju prepoznavnih značilnosti krajine, biotske raznovrstnosti in nar. vrednot
- PPod03 Vključevanje in celostna obravnava kulturne dediščine kot razvojnega dejavnika na podeželju
- PPod04 Zagotavljanje ustreznih prostorskih in gospodarskih pogojev za razvoj turizma na podeželju
- PPod05 Integralno načrtovanje prostorskega razvoja v posebnih varstvenih območjih in zavarovanih območjih narave, kulturne dediščine in naravnih virov
- PPod06 Integralno načrtovanje prostorskega razvoja v območjih nacionalne prepoznavnosti
- PPod07 Sanacija razvednotenih krajskih območij
- PPod08 Primeren prostorski razvoj podeželja v območjih prostorskih omejitvev

GOSPODARSKA JAVNA INFRASTRUKTURA (en program)

- PGJ01 Spodbujanje razvojnih programov, ki prispevajo k uresničevanju vzdržnega prost. razvoja in podajajo izhodišča za načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena z lokacijskimi načrti

OBMOČJA S POSEBNIMI RAZVOJNIMI POTREBAMI (dva programa)

- PObm01 Programi za opredelitev skupnih razvojnih, varstvenih izhodišč za pripravo skupnih prostorskih aktov (RZPR)
- PObm02 Opredelitev programov prostorskega razvoja, ki vključujejo razvoj naselij, cestne povezave, turistični razvoj, energetske oskrbe, ohranjanje narave za posamezna problematika ali geografsko homogena območja ob meji s Hrvaško

U2 NALOGE IN AKTIVNOSTI NOSILCEV UREJANJA PROSTORA TER DRUGIH SUBJEKTOV, PRISTOJNIH ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE

- U2A6 koordinacija delovanja ORGANOV JAVNE UPRAVE, vzpostavitev in krepitev INSTITUCIJE UREJANJA PROSTORA (UZA601) ter spodbujanje kakovosti dela na vseh ravneh (UZA602)

U2A1 NOSILOCI UREJANJA PROSTORA

- U2A101 Upoštevanje ciljev zakona o urejanju prostora in usmeritve SPRS
- U2A102 Izvajanje nalog, v SPRS opredeljenih za 30 NUP

U2A2 MINISTRSTVO, PRISTOJNO ZA PROSTOR

- U2A201 Koordinacija aktivnosti urejanja prostora
- U2A202 Ugotavljanje skladnosti razvojnih in prostorskih aktov s SPRS
- U2A203 Nadzor nad zakonitostjo
- U2A204 Vzpostavitev spremljanja stanja
- U2A205 Priprave poročil o stanju na področju urejanja prostora
- U2A206 Informiranje deležnikov
- U2A207 Omogočanje sodelovanja javnosti v zadevah urejanja prostora
- U2A208 Promocija prostorskega načrtovanja in dokumentov

U2A3 LOKALNE SKUPNOSTI

- U2A301 Izdelava prostorskih aktov v skladu s predpisi o urejanju prostora in strateškimi prostorskimi akti na državnih ravni
- U2A302 Priprava poročil o stanju na področju urejanja prostora

U2A4 MINISTRSTVO ZA FINANCE

- U2A401 Finančni mehanizmi (stimuliranje občin za urejanje evidence zemljišč)
- U2A402 Davčni mehanizmi (prostorsko diferenciranje davčne stopnje, dodatne obdavčitve nezaidanih zasedljivih)
- U2A403 Sistem državne pomoči v skladu s usmeritvami prostorske strategije

U2A5 IZOBRAŽEVALNE IN RAZISKOVALNE ORGANIZACIJE:

- U2A501 Pridobivanje praktičnih znanj
- U2A502 Oblikovanje metodoloških izhodišč za sodobno prostorsko načrtovanje
- U2A503 Usklajena, zanesljiva in sistemsko povezana državna statistika ter dopolnjevanje statističnih zbirk podatkov s podatki s področja urejanja prostora

U3 ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI RAZVOJNIH DOKUMENTOV IN PROSTORSKIH AKTOV S PROSTORSKO STRATEGIJO

U3A1 USMERITVE ZA USKLAJEVANJE RAZVOJNIH POTREB IN VARSTVENIH ZAHTEV

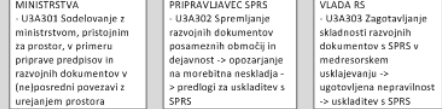
- U3A101 Utemeljenost razvojne potrebe oz. varstvene zahteve/drugače interesa po določenih prostorskih ureditvah glede na usmeritve strateških aktov
- U3A102 Priprava variant in primerjalnih študij
- U3A103 Priprava in uporaba strokovnih podlag: studije ranljivosti, primernosti in ustreznosti prostora

U3A2 NAČINI UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI PROSTORSKIH AKTOV S SPRS

Preveritev:

- U3A201 Skladnost izhodišč in ciljev prostorskega razvoja občine s SPRS
- U3A202 Zaslodovanje ciljev in prioritet iz zasnove SPRS v primeru načrtovanih dejavnosti in prostorskih ureditev
- U3A203 Upoštevanje usmeritve za razvoj posameznih prostorskih sistemov pri načrtovanih dejavnostih in prostorskih ureditvah
- U3A204 Načrtovani ukrepi za izvajanje prostorskih aktov kot operacionalizacijo ukrepov za izvajanje SPRS

U3A3 NAČINI UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI RAZVOJNIH DOKUMENTOV S PROSTORSKO STRATEGIJO

U4 SPREMLJANJE IZVAJANJA PROSTORSKE STRATEGIJE

U4A1 UČINKOVITO SPREMLJANJE STANJA

POROČILO O STANJU NA PODROČJU UREJANJA PROSTORA

- naloga ministrstva, pristojnega za prostor
- U4A101 Priprava poročila vsaka štiri leta
- U4A102 Priprava minimalnih enotnih kazalnikov -> analiza stanja, trendov prostorskega razvoja in izvajanja SPRS
- U4A103 Vzpostavitev učinkovitega spremljanja stanja na področju urejanja prostora, - podlaga za spremembo strategije

Legenda:

- M1 ANALIZA DOKUMENTOV**
 - M1.1 Analiza razvojnih programov, (pod)zakonskih aktov in drugih dokumentov: m1.1.1 Pregled stanja, m1.1.2 Podrobna analiza vzorca, m1.1.3 Podrobna analiza drugih dokumentov
 - M1.2 Analiza občinskih prostorskih aktov: m1.2.1 Pregled stanja OPN/SPRO in PRO, m1.2.2 Podrobna analiza vzorca
 - M1.3 Analiza državnih prostorskih aktov: m1.3.1 Pregled stanja DLN/DPN
- M2 ANKETA Z OBČINAMI**
- M3 INTERVJU:** m3.1 Intervjuji z NUP, m3.2 Intervjuji z zaposlenimi na MzIP, m3.3 Intervjuji z drugimi deležniki

Ev 1.1: Ali programi, navedeni v strategiji, obstajajo? **m1.1.1 m2**

Ev 1.2: Ali se programi izvajajo skladno z izhodišči za koordinacijo programov in podpirajo aktivnosti za izvajanje prostorske strategije? **m1.1.2**

Ev2.1: Ali nosilci urejanja prostora (NUP) izvajajo navedene naloge? Ali se pri tem upoštevajo cilji SPRS? **m3.1**

Ev2.2: Ali MzIP izvaja navedene naloge? Kako uspešno? **m1.4 m3.2**

Ev2.3: Ali lokalne skupnosti izvajajo navedene naloge? Kako uspešno? **m1.1.2 m2 m3.2**

Ev2.4: Ali obstajajo navedeni finančni mehanizmi? Ali so učinkoviti? **m1.1.1 m3.2**

Ev2.5: Ali izobraževalne in raziskovalne institucije opravljajo svoje naloge (praktično usposabljanje, razvoj novih metod)? V kolikšnem obsegu? **m1.4**

Ev3.1: Ali se pri pripravi prostorskih aktov (DPN/OPN) upoštevajo "usmeritve za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev"? **m1.3.1 m3.2**

Ev3.2: Ali se ugotavlja skladnost (DPN/OPN) s SPRS z upoštevanjem "načinov ugotavljanja skladnosti prostorskih aktov s SPRS-om"? **m1.2.1 m1.2.2 m3.2**

Ev3.3: Ali se ugotavlja skladnost razvojnih dokumentov s SPRS z upoštevanjem "načinov ugotavljanja skladnosti razvojnih dokumentov s SPRS-om"? Torej, ali ministrstva, pripravljavec SPRS, Vlada RS opravljajo svoje naloge. **m1.1.3 m1.1.1 m3.2**

Ev 4.1: Ali se izvaja spremljanje stanja na področju urejanja prostora? Se poročila pripravljajo skladno z navodili? **m1.4 m3.2**

Uporabljene metode

- ▶ Kvalitativna metoda z evalvacijskimi vprašanji
- ▶ Analiza dokumentov
- ▶ Intervjuji s predstavniki NUP
- ▶ Anketa za občine
- ▶ Anketa za izobraževalne in raziskovalne ustanove, izdelovalce PA

Uporabljene metode – analiza dokumentov

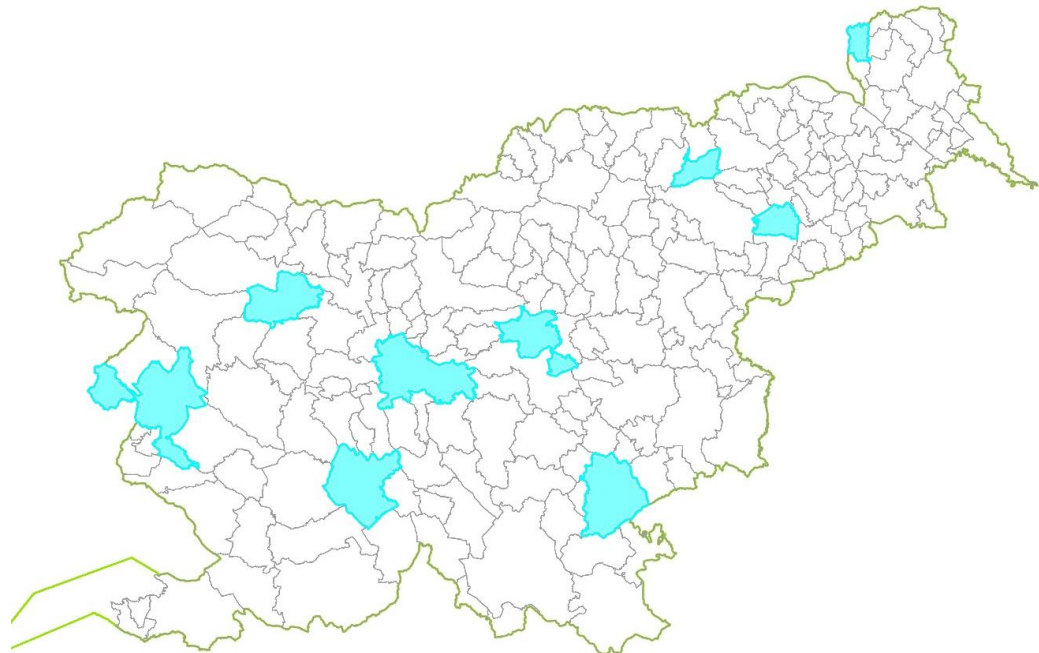
- ▶ **Pregled razvojnih programov:**
 - ▶ 19 dokumentov
 - ▶ Iskanje ključnih besed, npr. prostor-, regional- <= SPRS
 - ▶ Pregled ujemanja ciljev programov s SPRS / mednarodne pogodbe / črpanje EU sredstev

Uporabljene metode – analiza dokumentov

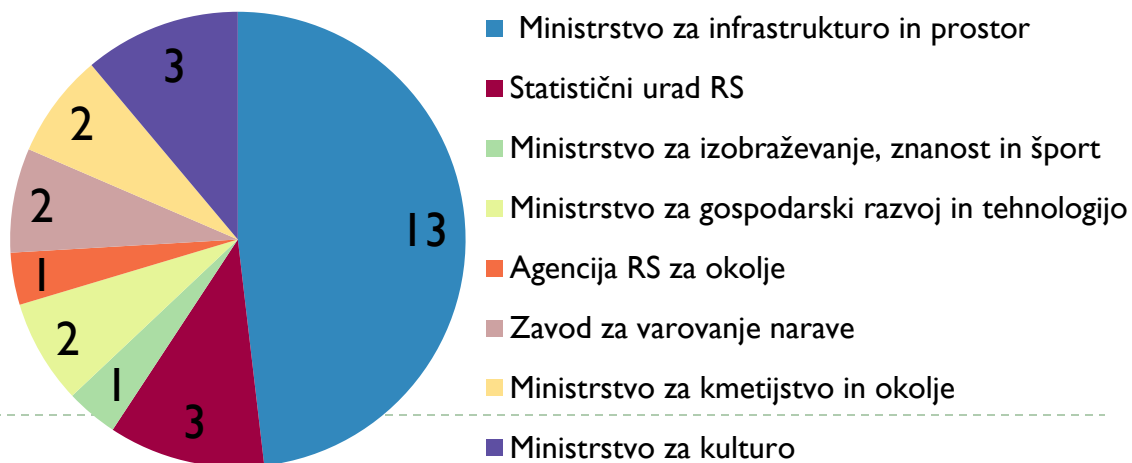
▶ Analiza občinskih prostorskih načrtov

- ▶ Vzorec 10 OPN-jev, *trije podrobneje*
- ▶ Ujemanje načel in ciljev / Usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev / Priprava študij / *Pregled mnenj*

Uporabljene metode – intervjuji z NUP-i

- ▶ **Namen (13 vprašanj):**
 - ▶ uporaba SPRS,
 - ▶ izvajanje nalog kot NUP,
 - ▶ koordinacija z drugimi deležniki v prostoru,
 - ▶ pogled naprej
- ▶ **10 NUP-ov, 18 intervjujev,**
- ▶ **24 sodelujočih, 19 žensk, 5 moških**

Uporabljene metode – anketa za občine

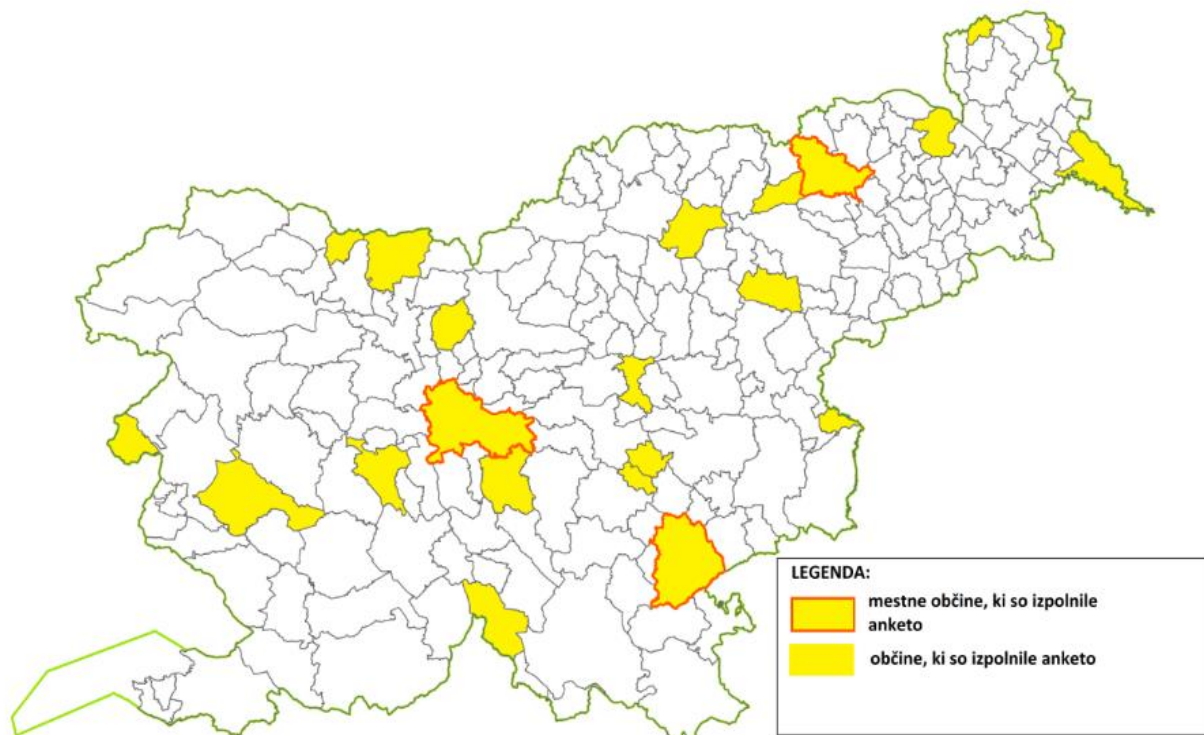
▶ **Namen:**

- ▶ Sprejemanje programov (skladnost s SPRS)
- ▶ Prispevanje k izpolnjevanju priorit
- ▶ Značilnosti prostorskega načrtovanja (usklajevanje varstvenih in razvojnih potreb, izdelava študij, strokovnih podlag)
- ▶ Pogled naprej

Uporabljene metode – anketa, občine

22 občin

- Svetovalec za urejanje prostora (enovita uprava)
- Podsekretar za okolje in prostor
- Oddelek za okolje in prostor
- Urad za prostor
- Odsek za okolje in prostor
- Zunanji sodelavci, npr. pogodbeni občinski urbanist
- Vsi

Uporabljene metode – vprašalnik

Krajši anketni vprašalnik za izobraževalne/raziskovalne inštitucije/izvajalce

▶ Namen:

- ▶ Informacije o izvajanju izobraževalnih programov
- ▶ Prispevanje k uresničevanju prioritet SPRS
- ▶ Proces prostorskega načrtovanja (izvajalci)

▶ Sodelujoči:

- ▶ 6 izobraževalnih inštitucij, 1 raziskovalna
- ▶ 1 izdelovalec

Ugotovitve:

U1 Programi, pomembni za izvajanje SPRS

Ev. v. I. I: Ali programi, navedeni v strategiji, obstajajo?

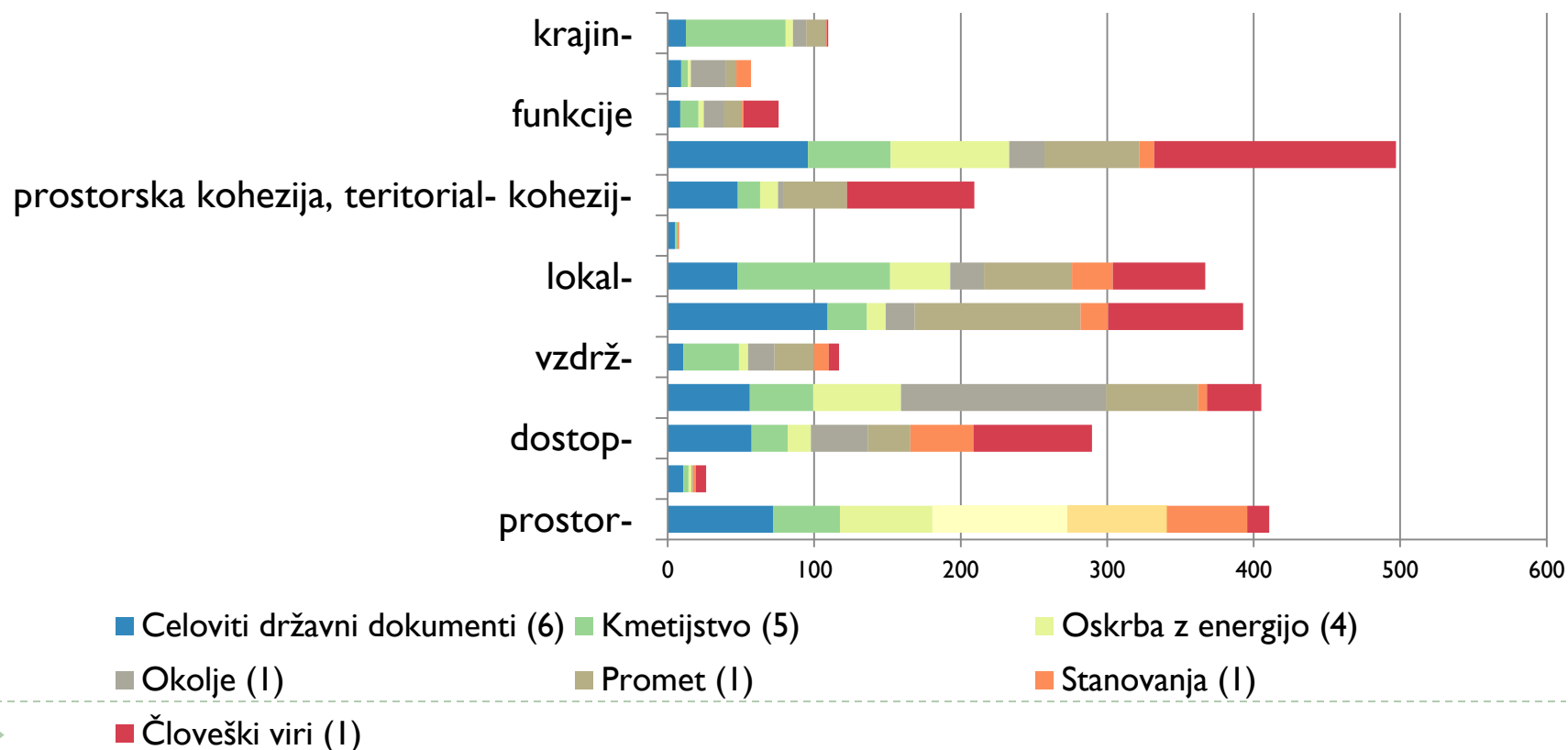
- ▶ Obstaja 15 od 24 navedenih programov: poselitev 8/13, podeželje: 5/8, GJS 1/1, obm. s posebnimi razvojnimi potrebami: 1/2.
 - ▶ Na državni ravni tudi ustrezni zakoni, uredbe.
 - ▶ Na lokalni ravni še projekti, prostorske ureditve, druga prizadevanja lokalnih skupnosti.
- ▶ Manjkajo zlasti programi, ki se nanašajo na urbana območja, npr. PPos04 Razvoj urbane zemljiške politike in vzpostavljanje pravočasne ponudbe lokacij za gradnjo.

U1 Programi, pomembni za izvajanje SPRS

Ev. v. I.2: Ali se programi izvajajo skladno z izhodišči za koordinacijo programov in podpirajo aktivnosti za izvajanje SPRS?

- ▶ SPRS omenjena le v 6 od 19 dokumentov.

U1 Programi, pomembni za izvajanje SPRS

- ▶ Programi v povprečju vključujejo 7 od 12 ciljev SPRS.
- ▶ Največ ciljev vključujeta programa razvoja podeželja RS 2014–2020 (11) in 2007–2013 (10)

U2 Naloge in aktivnosti NUP-ov

Ev. v. 2.1: Ali nosilci urejanja prostora izvajajo svoje naloge?

Nosilec za področje (število nalog)	Ocena izvajanja
Poselitev (6: nalog.)	Delno.
AKTIVNA ZEMLJIŠKA POLITIKA IN STANOVANJSKA GRADNJA (5 nalog, nobena se ne izvaja)	Ne.
PROMET (del trajnostna mobilnost, javni promet, 5 nalog)	Delno
VARSTVO OKOLJA (2 nalogi)	Da.
KULTURA (1 naloga)	Delno.
KULTURNA DEDIŠČINA (9 nalog)	Da.
ŠPORT (1 naloga)	Delno.
STRUKTURNA POLITIKA IN SKLADNI REGIONALNI RAZVOJ (5 nalog)	Da.
ENERGETIKA (4 naloge)	Da.
OHRANJANJE NARAVE (6 nalog)	Da.

U2 Naloge in aktivnosti NUP-ov

Ev. v. 2.1: Ali nosilci urejanja prostora izvajajo svoje naloge?

- ▶ **Dejavniki (ne)izvajanja:**
 - ▶ spremembe področne zakonodaje,
 - ▶ finančna sredstva, ki (ni)so na voljo,
 - ▶ vpliv EU zakonodaje,
 - ▶ zastarelost/neustreznost/nejasnost opredelitev v strategiji, npr. prostorskih kategorij, pojavov, npr. kakovost bivanja, poselitev,
 - ▶ odsotnost regionalne ravni, preskok med državno in lokalno ravno,
 - ▶ odsotnost inštrumentov, podrobnejših predpisov, zlasti npr. področje zemljiške politike,
 - ▶ prepletenost deležnikov: vključevanje javnosti, odsotnost koordiniranja

U2 Naloge in aktivnosti NUP-ov

Ev. v. 2.2: Ali MzIP izvaja svoje naloge? Kako uspešno?

- koordinacija aktivnosti na področju urejanja prostora
- ugotavljanje skladnosti razvojnih in prostorskih aktov s prostorsko strategijo
- nadzor nad zakonitostjo
- vzpostavitev spremljanja stanja
- priprava poročil o stanju na področju urejanja prostora
- informiranje deležnikov
- omogočanje participacije javnosti v zadevah urejanja prostora
- promocija prostorskega načrtovanja in prostorskih dokumentov

U2 Naloge in aktivnosti NUP-ov

► Odsotnost koordinacije aktivnosti urejanja prostora

...Kot mi vidimo, kaj MzIP dela ta hip, da so nosilci strežnika, na katerem visi gradivo...”

...Sodelovanja zelo groznega ni, razen v postopkih CPVO, kjer se lahko zgodi, da imamo kakšen sestanek, da se uskladi okoljsko poročilo, drugače je pa to velik manjko.”

...Tudi ja, če vidimo da določeno ministrstvo nima ravno podlag za tisto izsiljevanje do občine, poskušamo pomagati

mjerry.blogspot.com

GARY VARVEL
© 2008 GARY VARVEL
garyvarvel.com

U2 Naloge in aktivnosti NUP-ov

▶ Pomanjkanje spremljanja stanja in priprave poročil

... GURS je tista organizacija, ki pri nas skrbi za evidence v prostoru, te naše ambicije s PISO-m so zelo smeje in sedaj kar zorijo.

... Sedaj bomo digitalizirali, rezultat bo tak, da bomo lahko rekli, da imamo vse probleme digitalizirane.

▶ Nadzor nad zakonitostjo: Da, delno

...Jaz komentiram, veliko je neformalnega. Navsezadnje sistem tudi bolje funkcionira, če ne temelji na grožnjah, sploh planiranje.

...Nerodnost tega nadzora je, če se občina ne ukloni naši zahtevi, moramo iti na ustavno sodišče, kar je v bistvu malo trapasto, ker je ustavno sodišče tako rekoč najvišja institucija v državi, poleg tega je nadzor tak, da to ni izdajanje gradbenih dovoljenj, kjer imajo neki uradniki pooblastilo za odločanje.

U2 Naloge in aktivnosti NUP-ov

- ▶ Informiranje, sodelovanje javnosti: Da, predvsem v postopku priprave DPN-jev

.... Kadar očitajo, da kdaj ni javnost dovolj dobro vključena pri lokalnem načrtovanju, tudi nevladne organizacije dajejo, da pri DPN-jih je pa to dovolj zgledno urejeno. Tu smo veliko naredili.

U2 Naloge in aktivnosti NUP-ov

- ▶ Promocije prostorskega načrtovanja in dokumentov: Delno, v smislu podpore, ni pa pobudnik

“... vsako leto sofinanciramo nagrade s področja prostorskega načrtovanja.” (op. Plečnikovo nagr. za arh., zlati svinčnik ZAPS-a).

... Ko te stvari predstavljamo, državne projekte zelo poudarjamo, da je to državni projekt, da ima država take in take cilje, da je skladno s strategijo, da strategija je strateški dokument države itd., zelo se povezujemo na pomen strategije, ampak strategija pri ljudeh je prepoznavna kot oz. ni prepoznavna kot verodostojen dokument.

“Res je tudi, mi smo uradniška organizacija in imamo inštitucije, ki naj bi se s tem ukvarjale, recimo obe zbornici, tudi dejansko je bolj uspešna promocija, kadar prihaja iz civilne sfere.”

“Moraš ustvariti občutek med ljudmi, da stvari upravljajo kompetentni ljudje, ne pa, da se tam kar nekaj “vigl-vagl” dogaja. To manjka.”

U2 Naloge in aktivnosti NUP-ov

Ev. v. 2.3: Ali lokalne skupnosti izvajajo svoje naloge?

- ▶ Izdelava prostorskih aktov v skladu s predpisi. Da (v glavnem)

“Občina je na vsakega nosilca urejanja posebej pritiskala, kar ni prav. Večina jih je popustila, saj res nimamo take pravne podlage. In zadeve se zgodijo kakršne se zgodijo, napačne odločitve v prostoru. In potem se vsi zgražamo, kako je pa to nastalo.”

- ▶ Priprava poročil o stanju na področju urejanja prostora: NE. Dve občini vsebino vključita v letno poročilo in finančni izkaz.

U2 Naloge in aktivnosti NUP-ov

Ev. v. 2.4: Ali obstajajo navedeni finančni mehanizmi? Ali so učinkoviti? NE.

- ▶ *Obstoječi mehanizmi ukinjeni, davek na nepremičnine ni ustrezen.*
- ▶ *Mehanizem po zakonu o uravnoteženju javnih financ, ki zaračuna povišano vrednost zaradi spremembe namenske rabe.*
- ▶ *Odsotnost države pomoči za financiranja prenove*

... splošni vir občine, medtem ko komunalni prispevek je še vedno namenski vir financiranja, kar pomeni, da se lahko uporablja zgolj za gradnjo nove komunalne opreme.

To se še bolj zdi da ta prirastkarnina....ker nimamo prirastkarnine, gre to zato v to smer.

In v Sloveniji nimamo vzpostavljenega načina financiranja prenove in zaradi tega so tudi prenove tako rekoč neizvedljive.

U2 Naloge in aktivnosti NUP-ov

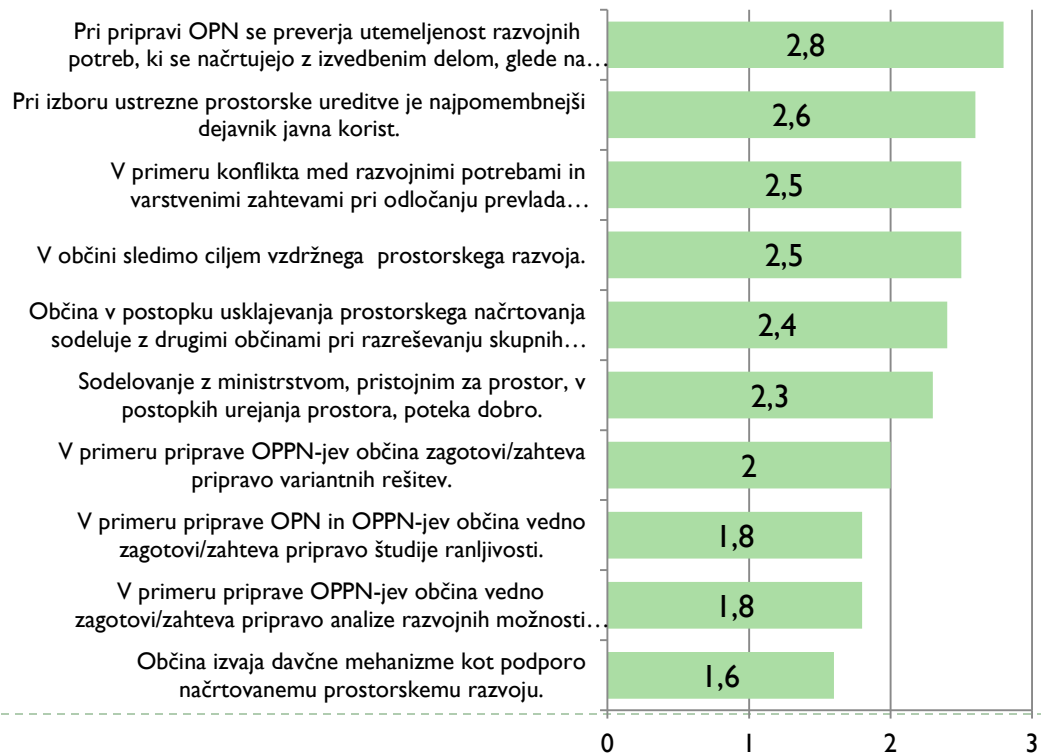
Ev. v. 2.5: Ali izobraževalne in raziskovalne inštitucije opravljajo svoje naloge (praktično usposabljanje, razvoj novih metod)? V kolikšne obsegu? DA.

- ▶ Pridobivanje praktičnih znanj: metode in tehnike v planiranju, zbiranje in obdelava prostorskih podatkov, identifikacija problemov, vrednotenje prostora ter oblikovanje rešitev, oblikovanje usmeritev za upravljanje, izdelava projektne dokumentacije in prostorskih aktov ter organizacija in vodenje projektov, varstvo okolja, raba OVE, sonaravni razvoj, orodja GIS,
 - ▶ Oblikovanje metodoloških izhodišč (tipologije), razvoj novih pristopov k upravljanju, npr. presoja prostorskih učinkov, vpeljava novih tem, npr. trajnostni razvoj kmetijstva, določitev meril, kriterijev.
 - ▶ Na voljo širok nabor podatkov državne statistike (demografija, regionalni razvoj, okolje...), problem nepovezanosti evidenc, podatka o rabi zemljišč
-

U3 Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov

- ▶ EQ3.1: Ali se pri pripravi prostorskih aktov (DPN/OPN) upoštevajo »usmeritve za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev«? (utemeljenost potreb, priprava in primerjava variant, strokovne podlage: primernost, ranljivost ustreznost)
- ▶ Izvajanje za OPN.

U3 Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov

- ▶ EQ3.I: Ali se pri pripravi prostorskih aktov (DPN/OPN) upoštevajo »usmeritve za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev«? (utemeljenost potreb, priprava in primerjava variant, strokovne podlage: primernost, ranljivost ustreznost)
- ▶ Izvajanje srednje, boljše za DPN kot OPN.

Po našem mnenju jih imamo par sto hektarov preveč (ind.con) v naši državi, ker večina con je že na robu bankrota, vendar odpiramo nove.

Tako pa grem v postopke ugotavljanja možnosti, nemožnosti, to pomeni, da imamo onesnažen prostor z vsemi pobudami, takšnimi in drugačnimi.

Prihajamo zmeraj bolj do tega, da niti variant ne moremo več, da se nam zgodi situacija, ko ne moremo pripraviti realno izvedljivih variant.

..., primernost prostora...Mi bolj malokrat zasledimo kot strokovne podlage...pri OPN-ju premalokrat.

... strokovne podlage izginjajo. Bi bile pa absolutno potrebne.

U3 Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov

- ▶ EQ3.2: Ali se pri pripravi DPN/OPN ugotavlja skladnost s SPRS z upoštevanjem »načinov ugotavljanja skladnosti prostorskih aktov s SPRS«?
- ▶ Skladnost se ugotavlja; cilji in prioritete SPRS so dobro upoštevani v DPN.

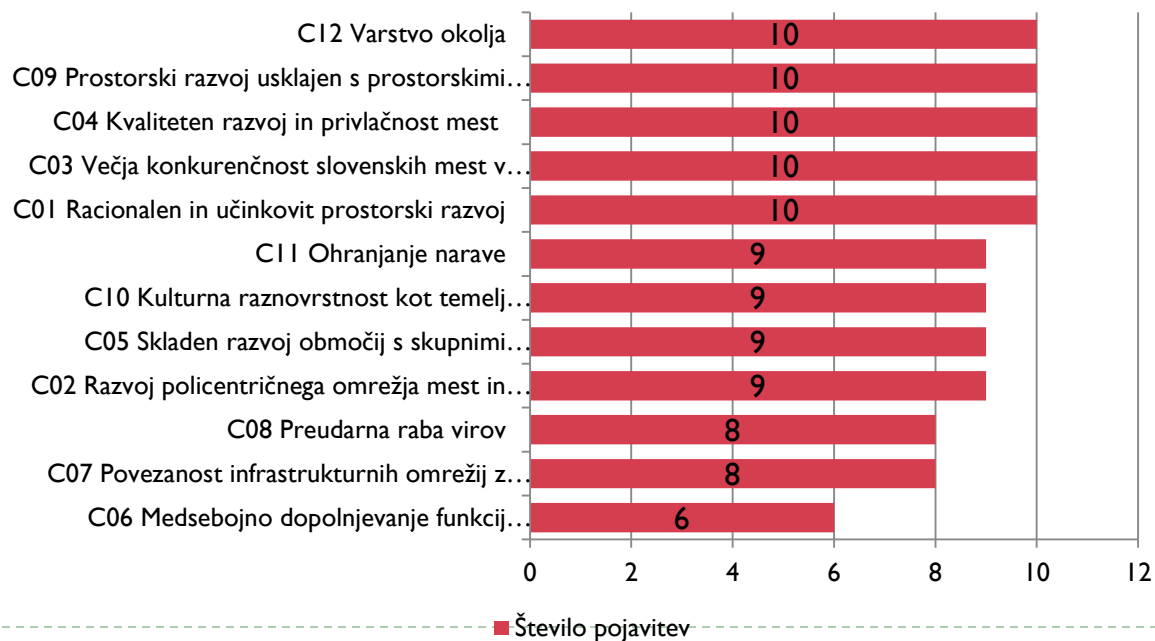
...Ko dobimo pobudo, da bi nek DPN začeli pripravljati, takrat je prva stvar, ki jo pri nas preverimo, ali je skladna zadeva s strategijo. V skrajnem primeru pa, da vsaj ni v nasprotju z njo.

...so ti cilji strategije so napisani razmeroma ohlapno in je mogoče to razlog, da ni skoraj nikoli nobenih težav, ... ker je vedno možno najti utemeljitev.

U3 Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov

- ▶ EQ3.2: Ali se pri pripravi DPN/OPN ugotavlja skladnost s SPRS z upoštevanjem »načinov ugotavljanja skladnosti prostorskih aktov s SPRS«?
- ▶ Cilji in prioritete SPRS so upoštevani v DPN. Cilji so *formalno* upoštevani tudi v OPN

U3 Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov

- ▶ Cilji in prioritete SPRS so delno upoštevani v OPN. Opazno je pomanjkanje *ukrepov za izvajanje OPN*

...Zato (ne) ker je težava, da so te moje občine premajhne in so ti cilji preveč splošni.

..., mi se ne spuščamo v presojo PIP-ov, ali ste sedaj ustrezno oblikovali neke objekte ali neko območje ampak samo želimo vedeti, da ste sploh jih. Ker tisto, kako ste to naredili, je pa vaša pristojnost.

...Največkrat se pojavlja ta prekomerna požrešnost po stavbnih zemljiščih, potem v določenih primerih tudi razpršena poselitev.

...Ja, kako izvajamo, mi smo ga sprejeli, izvajajo ga pa investitorju, tam kjer nekdo hoče gradit, pa ima po OPN možnost, gre na upravno enoto in ga izvaja. Mi ga ne izvajamo, mi ga sprejmemo.

U3 Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov

- ▶ EQ3.1: Ali se ugotavlja skladnost razvojnih dokumentov s SPRS z upoštevanjem »načinov ugotavljanja skladnosti razvojnih dokumentov s SPRS« (ali svoje naloge opravljajo: Ministrstva / pripravljalec SPRS / Vlada RS)
- ▶ Aktivnost se slabo oziroma se ne izvaja

...ker večina razvojnih potreb nima za seboj ene tako močne podpore, kot ga imajo varstveniki za varovanje tega istega območja, tako da se mi zdi, da so že v štartu razvojni interesi nekje v podrejenem položaju.

... so varstveni resorji, ki imajo vsak svoje vrtičke in so ti vrtički zmeraj z lepšo in višjo ograjo, zelo sami sebi zadostni, njihovi režimi so vedno močnejši, obsežnejše površine zavzemajo, imajo zato podlage v zakonih, pravilnikih itd., kar je pa najbolj pomembno, pa tudi v evropskih direktivah

...Eno je vsebina, ker mi tudi kot nosilec delujemo, ena je pa tista vloga, ki je pa pravzaprav nimamo, pa jo vsi od nas pričakujejo in da stvari uskladimo in odločimo.

“Če bi nam uspelo na Vladi ponovno vzpostaviti z resorji nek dialog, bi lahko bolj pomagali občinam.”

U4 Spremljanje izvajanja SPRS

- ▶ EQ3.1: Ali se spremlja stanje na področju urejanja prostora? Se pripravljajo poročila skladno z navodili?
- ▶ Aktivnost se slabo oziroma se ne izvaja

...V resnici poročilo o stanju na področju urejanja prostora bo letos definitivno pripravljeno.

Zasnova prostorskega razvoja Slovenije s prioriteta in usmeritvami za doseg ciljev prostorskega razvoja

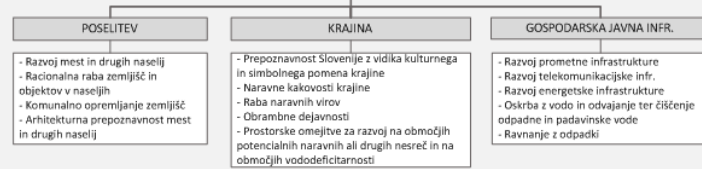
- ZPR01 Enakovredna vključenost Slovenije v Evropski prostor
- ZPR02 Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj
- ZPR03 Vitalna in urejena mesta
- ZPR04 Usklajen razvoj širših mestnih območij
- ZPR05 Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture
- ZPR06 Vitalnost in privlačnost podeželja
- ZPR07 Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine
- ZPR08 Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi

Cilji prostorskega razvoja Slovenije

STRATEGIJA PROSTORSKEGA RAZVOJA SLOVENIJE

Temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru, ki v povezavi z drugimi temeljnimi državnimi razvojnimi dokumenti določa **strateške usmeritve razvoja dejavnosti v prostoru in izhodišča za koordinacijo njihovih razvojnih politik.** (ZUreP-1, 2003, 36. člen)

Razvoj prostorskih sistemov z usmeritvami za prostorski razvoj na regionalni in lokalni ravni

U1 PROGRAMI, POMEMBNI ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE

Izhodišča za koordinacijo programov in aktivnosti za izvajanje prostorske strategije:

- U1A1 **Udeležanje načel in ciljev** vzdržnega prost. razvoja na državi, regionalni in lokalni ravni
- U1A2 **Izvajanje zasnove prostorskega razvoja Slovenije s prioriteta in usmeritvami** za razvoj posameznih prostorskih sistemov: poselitve, gospodarske javne infrastrukture in krajine
- U1A3 **Izvajanje mednarodnih pogodb in drugih mednarodnih obveznosti** ter vključevanje v mednarodne prostorske naravnane programe
- U1A4 **Pridobivanje razvojnih sredstev evropskih skupnosti ali drugih sredstev naddržavnih org.**

POSELITEV (trinajst programov)

- PPos01 Razvoj mest in njihovih širših območij ter drugih naselij
- PPos02 Razvoj mesta ljubljane v mednarodno konkurenčno državno prestolnico
- PPos03 Intenziviranje rabe urbane površin z usmerjanjem rabe na premalo izkoriščena zadana, opuščena ali neizdajana, a za gradnjo predvidena zemljišča
- PPos04 Razvoj urbane zemljiške politike in vzpostavljanje pravočasne ponudbe lokacij za gradnjo
- PPos05 Načrtovanje javnih prostorov v naseljih, oblikovanje zelenih sistemov in njihove javne funk.
- PPos06 Sanacija degradiranih urbanih območij (stanovanjska, industrijska in druga podobna obm.)
- PPos07 Celostno ohranjanje naselij s poudarkom na revitalizaciji in rehabilitaciji varovanih naseljskih obm.
- PPos08 Celostna prenova historičnih naseljskih jeder
- PPos09 Razvoj energetske varčnih objektov
- PPos10 Razvoj novih oblik učinkovitega pridobivanja, distribucije in upravljanja z energetskimi sistemi s povečevanjem rabe obnovljivih virov v naseljih
- PPos11 Uporaba novih oblik informacijskih tehn. pri zagotavljanju kvalitetnejših pogojev za življenje v urbanem okolju
- PPos12 Razvoj mest s posebnim poudarkom na prilagajanju prostorskim omejitvam in zaščiti že ogroženih strnjeno posejelih območij
- PPos13 Spodbujanje razvoja mest in drugih naselij na območjih, kjer je zaradi ohranjanja narave omejen njihov razvoj

RAZVOJ PODEŽELJA (osem programov)

- PPod01 Medsebojno funkcionalno povečevanje podeželskih in urbanih območij
- PPod02 Prenova podeželskih naselij s poudarkom na zagotavljanju potrebnih urbanih funkcij in infrastrukturne opremljenosti, kmetijskega prostora za doseganje potrebne konkurenčnosti kmetijstva ob upoštevanju prepoznavnih značilnosti krajine, biotske raznovrstnosti in nar. vrednot
- PPod03 Vključevanje in celostna obravnava kulturne dediščine kot razvojnega dejavnika na podeželju
- PPod04 Zagotavljanje ustreznih prostorskih in gospodarskih pogojev za razvoj turizma na podeželju
- PPod05 Integralno načrtovanje prostorskega razvoja v posebnih varstvenih območjih in zavarovanih območjih narave, kulturne dediščine in naravnih virov
- PPod06 Integralno načrtovanje prostorskega razvoja v območjih nacionalne prepoznavnosti
- PPod07 Sanacija razvednotenih krajskih območij
- PPod08 Primeren prostorski razvoj podeželja v območjih prostorskih omejitev

GOSPODARSKA JAVNA INFRASTRUKTURA (en program)

- PGIS01 Spodbujanje razvojnih programov, ki prispevajo k uresničevanju vzdržnega prost. razvoja in podajajo izhodišča za načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena z lokacijskimi načrti

OBMOČJA S POSEBNIMI RAZVOJNIMI POTREBAMI (dva programa)

- PObm01 Programi za opredelitev skupnih razvojnih, varstvenih izhodišč za pripravo skupnih prostorskih aktov (RZPR)
- PObm02 Opredelitev programov prostorskega razvoja, ki vključujejo razvoj naselij, cestne povezave, turistični razvoj, energetske oskrbe, ohranjanje narave za posamezna problemska ali geografsko homogena območja ob meji s Hrvaško

U2 NALOGE IN AKTIVNOSTI NOSILCEV UREJANJA PROSTORA TER DRUGIH SUBJEKTOV, PRISTOJNIH ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE

- UZA6 koordinacija delovanja ORGANOV JAVNE UPRAVE, vzpostavitev in krepitev INSTITUCIJE UREJANJA PROSTORA (UZA601) ter spodbujanje kakovosti dela na vseh ravneh (UZA602) *

UZA1 NOSILCI UREJANJA PROSTORA

- UZA101 Upoštevanje ciljev zakona o urejanju prostora in usmeritev SPRS
- UZA102 Izvajanje nalog, v SPRS opredeljenih za 30 NUP ✓

UZA2 MINISTERSTVO, PRISTOJNO ZA PROSTOR

- UZA201 Koordinacija aktivnosti urejanja prostora *
- UZA202 Ugotavljanje skladnosti razvojnih in prostorskih aktov s SPRS *
- UZA203 Nadzor nad zakonitostjo *
- UZA204 Vzpostavitev spremljanja stanja *
- UZA205 Priprave poročil o stanju na področju urejanja prostora *
- UZA206 Informiranje deležnikov *
- UZA207 Omogočanje sodelovanja javnosti v zadevah urejanja prostora ✓
- UZA208 Promocija prostorskega načrtovanja in dokumentov *

UZA3 LOKALNE SKUPNOSTI

- UZA301 Izdelava prostorskih aktov v skladu s predpisi o urejanju prostora in strateškimi prostorskimi akti na državni ravni ✓
- UZA302 Priprava poročil o stanju na področju urejanja prostora *

UZA4 MINISTERSTVO ZA FINANCE

- UZA401 Finančni mehanizmi (stimuliranje občin za urejanje evidence zemljišč) *
- UZA402 Davčni mehanizmi (prostorsko diferencirane davčne stopnje, dodatne obdavčitve neizdanih zaslujljivih) *
- UZA403 Sistem državne pomoči v skladu z usmeritvami prostorske strategije *

UZA5 IZOBRAŽEVALNE IN RAZISKOVALNE ORGANIZACIJE:

- UZA501 Pridobivanje praktičnih znanj ✓
- UZA502 Oblikovanje metodoloških izhodišč za sodobno prostorsko načrtovanje ✓
- UZA503 Usklajena, zanesljiva in sistemska povezana državna statistika ter dopolnjevanje statističnih zbirk podatkov s podatki s področja urejanja prostora *

U3 ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI RAZVOJNIH DOKUMENTOV IN PROSTORSKIH AKTOV S PROSTORSKO STRATEGIJO

U3A1 USMERITVE ZA USKLAJEVANJE RAZVOJNIH POTREB IN VARSTVENIH ZAHTEV

- U3A101 Utemeljenost razvojne potrebe oz. varstvene zahteve/drugače interesa po določenih prostorskih ureditvah glede na usmeritve strateških aktov *
- U3A102 Priprava variant in primerjalnih študij *
- U3A103 Priprava in uporaba strokovnih podlag: studije ranljivosti, primernosti in ustreznosti prostora *

U3A2 NAČINI UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI PROSTORSKIH AKTOV S SPRS

Preveritev:

- U3A201 Skladnost izhodišč in ciljev prostorskega razvoja občine s SPRS ✓
- U3A202 Zaslodovanje ciljev in prioritiziranih aktivnosti iz zasnove SPRS v primeru načrtovanih dejavnosti in prostorskih ureditev ✓/!
- U3A203 Upoštevanje usmeritev za razvoj posameznih prostorskih sistemov pri načrtovanih dejavnostih in prostorskih ureditvah ✓
- U3A204 Načrtovane ukrepe za izvajanje prostorskih aktov kot operacionalizacijo ukrepov za izvajanje SPRS *

U3A3 NAČINI UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI RAZVOJNIH DOKUMENTOV S PROSTORSKO STRATEGIJO

MINISTRSTVA	PRIPRAVLJAVEC SPRS	VLADA RS
- U3A301 Sodelovanje z ministrstvom, pristojnim za prostor, v primeru priprave predpisov in razvojnih dokumentov v (ne)posredni povezavi z urejanjem prostora *	- U3A302 Sodelovanje z ministrstvom, pristojnim za prostor, v primeru priprave predpisov in razvojnih dokumentov v (ne)posredni povezavi z urejanjem prostora *	- U3A303 Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov s SPRS v medresorskem usklajevanju -> ugotovljena nepravilnost -> usklajitev s SPRS *

U4 SPREMLJANJE IZVAJANJA PROSTORSKE STRATEGIJE

U4A1 UČINKOVITO SPREMLJANJE STANJA

POROČILO O STANJU NA PODROČJU UREJANJA PROSTORA

- naloga ministrstva, pristojnega za prostor
- U4A101 Priprava poročila vsaka štiri leta *
- U4A102 Priprava minimalnih enotnih kazalnikov -> analiza stanja, trendov prostorskega razvoja in izvajanja SPRS *
- U4A103 Vzpostavitev učinkovitega spremljanja stanja na področju urejanja prostora, - podlaga za spremembo strategije *

Legenda:

M1 ANALIZA DOKUMENTOV
M1.1 Analiza razvojnih programov, (pod)zakonskih aktov in drugih dokumentov: m1.1.1 Pregled stanja, m1.1.2 Podrobna analiza vzorca, m1.1.3 Podrobna analiza drugih dokumentov
M1.2 Analiza občinskih prostorskih aktov: m1.2.1 Pregled stanja OPN/SPRO in PRO, m1.2.2 Podrobna analiza vzorca
M1.3 Analiza državnih prostorskih aktov: m1.3.1 Pregled stanja DLN/DPN

M2 ANKETA Z OBČINAMI

M3 INTERVJU: m3.1 Intervjuji z NUP, m3.2 Intervjuji z zaposlenimi na MzIP, m3.3 Intervjuji z drugimi deležniki

Ev 1.1 Ali programi, navedeni v strategiji, obstajajo? **m1.1.1 m2**

Ev 1.2 Ali se programi izvajajo skladno z izhodišči za koordinacijo programov in podpirajo aktivnosti za izvajanje prostorske strategije? **m1.1.2**

Ev2.1: Ali nosilci urejanja prostora (NUP) izvajajo navedene naloge? Ali se pri tem upoštevajo cilji SPRS? **m3.1**

Ev2.2: Ali MzIP izvaja navedene naloge? Kako uspešno? **m1.4 m3.2**

Ev2.3: Ali lokalne skupnosti izvajajo navedene naloge? Kako uspešno? **m1.1.2 m2 m3.2**

Ev2.4: Ali obstajajo navedeni finančni mehanizmi? Ali so učinkoviti? **m1.1.1 m3.2**

Ev2.5: Ali izobraževalne in raziskovalne institucije opravljajo svoje naloge (praktično usposabljanje, razvoj novih metod)? V kolikšnem obsegu? **m1.4**

Ev3.1: Ali se pri pripravi prostorskih aktov (DPN/OPN) upoštevajo "usmeritve za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev"? **m1.3.1 m3.2**

Ev3.2: Ali se ugotavlja skladnost (DPN/OPN) s SPRS z upoštevanjem "načinov ugotavljanja skladnosti prostorskih aktov s SPRS-om"? **m1.2.1 m1.2.2 m3.2**

Ev3.3: Ali se ugotavlja skladnost razvojnih dokumentov s SPRS z upoštevanjem "načinov ugotavljanja skladnosti razvojnih dokumentov s SPRS-om"? Torej, ali ministrstva, pripravljavec SPRS, Vlada RS opravljajo svoje naloge. **m1.1.3 m1.1.1 m3.2**

Ev 4.1: Ali se izvaja spremljanje stanja na področju urejanja prostora? Se poročila pripravljajo skladno z navodili? **m1.4 m3.2**

Sklepi

- ▶ Strategija prostorskega razvoja Slovenije se izvaja. 😊
 - ▶ Programi, predvideni s SPRS, se izvajajo z izjemo programov, vezanih na urbani prostor. 😊
 - ▶ Nosilci urejanja prostora izvajajo svoje naloge, problematično je področje zemljiške politike in koordinacija. 😊
 - ▶ Skladnost prostorskih aktov/razvojnih dokumentov s SPRS se pri pripravi aktov preverja; razlika do udejanjanja v prostoru. 😊
 - ▶ Najbolj problematičen ukrep je spremljanja izvajanja SPRS, vendar tudi tu določeni premiki na bolje. 😞
-

Nekaj izjav v razmislek ☺

- ▶ *“Strategijo uporabljamo le takrat, ko nam paše, ko najdemo točno tisti dve alinejici, ki nam potrdita to, kar želimo povedati. Drugače pa tudi, če je ni.”*
- ▶ *Tudi neškodljiva je, grdo rečeno. (SPRS kot dokument)*
- ▶ *“Strategija nam včasih narobe hodi, pa napišemo, da kakšnega člana ne upoštevamo.”*

